

Asia: VN/18505/2021

Hallituksen esitys eduskunnalle digitaalista henkilöllisyyttä koskevaiksi lainsäädännöksi

Kommentit esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista yleisesti

Kommentit yleisesti esityksen tavoitteista ja ehdotetuista ratkaisuista

Digitaalisen henkilöllisyydestodistuksen ja ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen käyttöönotto on erittäin kannatettavaa.

Kommentit digitaalisesta henkilöllisyydestodistuksesta

Digitaalinen henkilöllisyydestodistus mahdollistaa lasten ja nuorten digitaalisen asiointin entistä paremmin.

Jos digitaalista henkilöllisyydestodistusta hyödynnetään käyntiasioinnissa, niin organisaation näkökulmasta voi syntyä teknisiä kuluja henkilöllisyydestodistuksen lukemisen osalta.

Lisäksi mahdollisuus valita esitettävät todisteet voivat aiheuttaa sekaannuksia ja enemmän työtä kuin nykyinen malli, jossa mahdollisuutta valita todisteita ei ole.

Kommentit ulkomaalaisen digitaalisesta asiointivälineestä

Ulkomaalaisen henkilön asiointin helpottamiseksi tätä ratkaisua on hyvä.

Kommentit luonnollisen henkilön tunnistusvälineestä

Lisää joustavuutta. Voi aiheuttaa teknisiä muutoksia ja lisäkuluja uudenlaisen tunnistautumistavan tarkastamisen osalta.

Kommentit ehdotetusta toimintamallista ja viranomaisten tehtävistä palveluiden tuottajina

-

Esitysluonnokseen sisältyvät säädösehdotukset ja niiden perustelut

Kommentit hallituksen esityksen luonnoksesta sekä esitetystä sääntelystä yleisesti

-

Kommentit ehdotuksesta Digi- ja väestötietoviraston digitaalisen henkilöllisyyden palveluista annettavaksi laiksi

-

Kommentit ehdotuksesta digitaalisesta henkilöllisyystodistuksesta annettavaksi laiksi

-

Kommentit muuhun ehdotettavaan lainsäädäntöön

-

Kommentit henkilötietojen käsittelyä koskevista sääntelyratkaisuksista sekä tietosuojaa koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksen perustuslakia ja säätämisyjärjestystä koskevista kysymyksistä

-

Kommentit esityksessä esitetystä alustavasta kilpailuoikeudellisesta arviosta

-

Kommentit muista esitykseen ja sen valmisteluun liittyvistä oikeudellisista kysymyksistä

-

Vaikutusten arviointi

Kommentit vaikutusten arvioinnista yleisesti

Vaikutukset pääsääntöisesti positiivisia.

Kommentit taloudellisista vaikutuksista

Taloudelliset vaikutukset jäävät niin kansalaisen, julkisten toimijoiden kuin yritysten näkökulmasta vähäisiksi. Tämä edesauttaa palvelun hyödyntämistä.

Kommentit vaikutuksista viranomaisten toimintaan

Viranomaisten näkökulmasta syntyy uusi tunnistautumistapa, joka vaatii asiakaspalvelua tekevän henkilöstön koulutuksen ja uuden ohjeistuksen laatimista.

Kommentit muista yhteiskunnallisista vaikutuksista ja ympäristövaikutuksista

Helpottaa asiointia ja mahdollistaa digitaalisenasiointin myös sellaisille asiakasryhmille, joille se nykytilanteessa ei ole niin helppoa.

Millaisia vaikutuksia ehdotetulla sääntelyllä olisi oman organisaationne tai toimialanne näkökulmasta?

Sote toimialan näkökulmasta vaikutukset liittyvät käyntiasioinnissa tapahtuvan tunnistautumisen muutokseen siltä osin, että otetaan käyttöön uusi tunnistautumistapa vanhojen rinnalle.

Sähköisen asioinnin näkökulmasta muutos on vain positiivinen, mahdollistaa asioinnin asiakasryhmille (lapset ja nuoret sekä ulkomaalaiset), joille se ei nyt ole ollut mahdollista.

Kohdennetut kysymykset vaikutusten arvioinnin tarkentamiseksi jatkovalmistelun aikana (lausunnonantaja voi valita itselleen soveltuvat teemat)

Julkishallinnon toimijoita pyydetään arvioimaan, millaisia määräraha-vaikutuksia (esimerkiksi järjestelmäkustannuksia tai henkilöstökustannuksia) esitetyllä lainsäädännöllä ja ratkaisulla arvioidaan olevan organisaatiossa sekä ottamaan kantaa ovatko muutokset hoidettavissa nykyisten määrärahojen puitteissa vai vaativatko ne lisämäärärahoja.

Käyntiasioinnin osalta syntyy tarve uudistaa lukijasovelluksia. Lisäksi kansalaisen mahdollisuus määritellä tunnistautumisen käytettävät tiedot voivat aiheuttaa muutostarpeita järjestelmiin. Lisäksi tarvitaan henkilöstön koulutusta ja ohjeistamista.

Kiellettyä valtiontukea ja kilpailuneutraaliteettia koskevia kysymyksiä on käsitelty valmistelun aikana, mutta näitä kysymyksiä ei ole kyetty arvioimaan tyhjentävästi. Miten arvioisitte näitä kysymyksiä ja miltä osin esitettyä arviota olisi erityisesti tarkennettava? Millaisia vaikutuksia arvioitte ehdotuksilla olevan kilpailulle sekä olemassa olevien että tulevaisuudessa kehittyvien palveluiden näkökulmasta?

-

Vastaavatko suunnitellut ratkaisut asiointipalveluiden tarpeeseen?

Suunnitellut ratkaisut vastaavat hyvin asiointipalveluiden tarpeeseen.

Miten arvioitte ehdotusten vaikuttavan tunnistuksen hyödyntäjien toimintaan, esimerkiksi asiointipalveluiden tarjoajiin? Onko ehdotuksella vaikutuksia esimerkiksi sähköisen tunnistamisen käyttöön, liiketoiminnan kannattavuuteen tai investointien tarpeeseen?

Jos tunnistautuminen on osa Suomi.fi tunnistautumiskokonaisuutta, niin julkisen toimijan näkökulmasta muutoksen vaikutukset ovat vähäiset.

On vaikea arvioida voiko digitaalisessa henkilöllisyydessä oleva mahdollisuus rajata näkyvät tiedot, vaikuttaa itse asiointipalvelun rakenteeseen.

Millaisia teknisiä toteutuksia tai hankintoja digitaalisen henkilöllisyydestodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen hyödyntäminen osaltanne tai toimialallanne edellyttäisi sähköisessä ja/tai käyntiasioinnissa? Miten tämä vertautuu tunnistuspalveluiden oston luottamusverkoston toimijoilta?

Asiointipalvelun tunnistaumisessa saatava hetu kiinnitetään ydinjärjestelmissä olevaan hetuun. Jos erityisesti ulkomaalainen käyttää digitaalista asiointivälinettä, niin välttämättä hetua ei ole perusjärjestelmissä ja hänen kiinnittäminen asioinnissa käy mahdottomaksi. Ratkaisu ei siis täysin ratkaise ulkomaalaisen sähköistä asiointia.

Mitä vaikutuksia digitaalisen henkilöllisyydestodistuksen ja/tai ulkomaalaisen digitaalisen asiointivälineen tarjoamisella yksityisen sektorin käyttöön on nykyiseen tunnistuspalveluiden hankintaan luottamusverkoston palveluntarjoajilta?

-

Onko esityksellä vaikutuksia uusien yksityisen sektorin tunnistusvälineiden tai -palveluiden tarjonnan syntymiseen luottamusverkostossa tai sen ulkopuolella?

-

Millä tavoin arvioitte esitettyjen ratkaisujen vaikuttavan nykyisten vahvan sähköisen tunnistamisen palveluntarjoajien liiketoimintaan? Onko tähän vaikutusta sillä, missä määrin ja kuinka kauan palveluntarjoajille maksettaisiin tunnistustapahtumista julkisen sektorin palveluihin tai sillä, onko digitaalinen henkilöllisyystodistus luottamusverkostotoimijoiden hyödynnettävissä maksutta?

-

Millä tavoin arvioitte ehdotusten vaikuttavan ulkomaisiin yrityksiin ja asiointipalveluihin?

-

Miten esitetyt ratkaisut ja ehdotettava sääntely vastaavat erityisryhmien tarpeisiin erilaisissa asiointitilanteissa? Onko yhdenvertaisuus otettu riittävästi huomioon?

Parantaa ulkomaalaisten sekä lasten ja nuorten sähköisen asioinnin mahdollisuuksia. Vaikutuksia esim. vammaisten henkilöiden asiointiin tai muiden erityisryhmien sähköiseen asiointiin tuskin on.

Arvioitko, että hankkeessa esitetty ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin? Mahdollistavatko ratkaisut sen, että asiointipalvelut voivat halutessaan huomioida palvelussaan henkilön iän? Onko alaikäisten asiointimahdollisuuksien mahdollisella laajenemisella vaikutuksia asiointipalveluiden tuottamiseen?

Ratkaisu parantaa alle 15-vuotiaiden mahdollisuuksia sähköiseen asiointiin. Asiointipalvelun palvelujen laajentamisen näkökulmasta tuo joitakin uusia palvelumahdollisuuksia.

Millä tavoin arvioitte, että esitys vaikuttaa ulkomaalaisten henkilöiden mahdollisuuksiin käyttää asiointipalveluita Suomessa tai ennen maahan saapumista? Millaisia vaikutuksia esityksellä on työntekijöiden liikkuvuuteen?

Haasteena ulkomaalaisten henkilöiden osalta on mahdollisesti suomalaisen hetun puuttuminen perusjärjestelmistä, joka aiheuttaa haasteita asiointinissa.

Onko tietoturvallisuutta ja tietosuojaa koskevat kysymykset mielestänne otettu riittävästi huomioon esitetyissä ratkaisuissa ja ehdotetussa sääntelyssä?

Tietosuojaa koskevat kysymykset on otettu laajasti huomioon. Tärkeää on ymmärtää, että digitaalisen tunnistautumisen välineen käytössä suuri vastuu tietosuojan toteutuksesta jää kansalaiselle.

Muut kommentit

Pääsääntöisesti esitetyt muutokset ovat julkisen toimijan näkökulmasta positiivisia ja lisäävät sähköisen asioinnin mahdollisuuksia.

Rääpysjärvi Katja
Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystoimisto